

Pensionsavtal

PA-91

*med förhandlingsprotokoll
och arbetsgivarnyckel*

Ersätter cirkulär 1997:A 10 och 1999:A 5

FÖRORD

I denna nya utgåva av pensionsavtalet PA-91 har parterna gjort erforderliga uppdateringar, vissa språkliga justeringar och förtydliganden samt vissa formella och andra redaktionella ändringar. Några materiella ändringar har inte gjorts. (Se förhandlingsprotokoll 2000-10-06).

Innehållsförteckningen har gjorts utförligare för att även kunna fungera som ett översiktligt sakregister. Av de i tidigare utgåva av PA-91 (se cirkulär 1997:A 10) återgivna förhandlingsprotokollen har vissa, som inte längre är aktuella, borttagits. Några senare förhandlingsprotokoll i anslutning till PA-91 har återgivits i cirkuläret.

Även arbetsgivarnyckeln till PA-91 har uppdaterats.

<i>Innehållsförteckning</i>	Sida
Pensionsplan för arbetstagare hos staten m.fl. (Pensionsavtal PA-91)	7
1 kap. Inledande bestämmelser	7
Tillämpningsområde (1 §)	7
Anslutningsvillkor (2 §)	7
Vissa definitioner (2 a §)	8
Arbetsgivarbeslut (2 b §)	9
Pensionsförmånerna (3 §)	9
Finansiering (4 §)	10
2 kap. Pensionsålder och avgångsskyldighet (5–6 §§)	10
3 kap. Pensionsgrundande lön och pensionsunderlag	11
Pensionsgrundande lön (7–8 §§)	11
Pensionsunderlag (9–10 §§)	12
4 kap. Pensionsgrundande tjänstetid och tjänstetidsfaktor	13
Pensionsgrundande tjänstetid (11–13 §§)	13
Tjänstetidsfaktor (14 §)	15
5 kap. Ålderspension	15
Villkor (15 §)	15
Ålderspensionens storlek fr.o.m. 65 år (16 §)	16

Ålderspensionens storlek före 65 år (17–18 §§)	17
Samordning (19 §)	18
6 kap. Kompletterande ålderspension	18
Villkor (20 §)	18
Kompletterande ålderspensionens storlek (21–22 §§)	18
7 kap. Sjukpension	20
Villkor (23–23 a §§)	20
Sjukpensionens storlek (24 §)	21
Samordning (25 §)	22
8 kap. Kompletterande delpension	22
Villkor (26 §)	22
Kompletterande delpensionens storlek (27–28 §§)	23
Omprovning (29 §)	24
9 kap. Efterlevandepension	24
Villkor (30–32 §§)	24
Efterlevandepensionens storlek (33 §)	25
10 kap. Kompletterande efterlevandepension	25
Villkor (34–36 §§)	25
Kompletterande efterlevandepensionens storlek (37–38 §§)	27
11 kap. Livränta	28
Egenlivränta (39–40 §§)	28
Egenlivräntans storlek (41 §)	29
Kompletterande efterlevandelivränta (42 §)	29

12 kap. Fribrev	30
Fribrev för kompletterande ålderspension (43 §)	30
13 kap. Värdesäkring (44 §)	30
14 kap. Förmånligare villkor (45 §)	31
15 kap. Utbetalning av pensionsförmåner m.m. (46 §)	31
16 kap. Efterskydd (47 §)	31
Övergångsbestämmelser till pensionsplanen	33
Bilaga 1 Icke-statligt anställda som har statlig pensionsrätt enligt PA-91	37
Bilaga 2 Basbeloppets storlek sedan 1990 (prisbasbelopp fr.o.m. 1999)	39
Bilaga 3 Pensionsgrundande tjänstetid	41
Bilaga 4 Avsättning till den kompletterande ålderspensionen	43
Bilaga 5 Utbetalning av pensionsförmåner m.m.	45
Arbetsgivarnyckel till pensionsavtal (PA-91)	49
Förhandlingsprotokoll 1991-03-15 (slutande av pensionsavtalet)	51

Förhandlingsprotokoll 1992-02-06 (bildande av försäkringsförening m.m.)	57
Förhandlingsprotokoll 1996-01-15 (giltighetstid och uppsägningstid)	61
Förhandlingsprotokoll 1996-12-30 (sjukpension)	63
Förhandlingsprotokoll 1997-02-10 (pensionsgrundande lön för distriktsveterinärer)	67
Förhandlingsprotokoll 1998-11-05 (den s.k. Kåpan extra)	69
Förhandlingsprotokoll 2000-10-06 (nyutgåva av pensionsavtalet PA-91)	71

Pensionsplan för arbetstagare hos staten m. fl. (Pensionsavtal PA-91)

1 kap. Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 §

Planen gäller för arbetstagare som har sådana statliga eller i bilaga 1 angivna icke-statliga anställningar för vilka Arbetsgivarverket har rätt att sluta kollektivavtal om anställningsvillkoren med undantag för

- arbetstagare för vilka regeringen utfärdar särskilda pensionsbestämmelser eller som enligt särskilt avtal (t.ex. kontrakt) omfattas av andra pensionsbestämmelser,
- arbetstagare i försvarsmaktens reserver, väg- och vattenbyggnadskåren eller civilförsvarets krigsorganisation,
- arbetstagare på reservstat,
- arbetstagare som har anvisats skyddat arbete,
- arbetstagare som är lokalanställda utom riket.

Anslutningsvillkor

2 §

Planen gäller inte för

1. arbetstagare som inte har fyllt 18 år,

2. arbetstagare som vid anställningstidpunkten har uppnått pensionsåldern enligt denna plan,
3. arbetstagare som vid anställningstidpunkten har tjänstepension, om inte arbetsgivaren medger att planen skall gälla,
4. arbetstagare som är anställd för tjänstgöring som inte uppgår till minst 40 procent av heltidstjänstgöring,
5. arbetstagare med tidsbegränsad anställning, om inte anställningen varat sex månader i följd, eller, vid årligen återkommande arbete, anställningen varat sammanlagt sex månader.

Vissa definitioner

2 a §

Arbetsgivaren

Arbetsgivarverket eller den myndighet som Arbetsgivarverket bestämmer¹⁾, om inte regeringen föreskriver något annat.

Lokal arbetstagarorganisation

Den del av en central arbetstagarorganisation som denna bestämmer, i förekommande fall med stöd av huvudavtalet.

¹⁾ Se Arbetsgivarverkets arbetsgivarnyckel (sid. 49).

Arbetsgivarbeslut

2 b §

Innan arbetsgivaren fattar beslut enligt 2 § punkt 3 eller 6 § skall den lokala arbetstagarorganisationen informeras om det tilltänkta beslutet.

Den lokala arbetstagarorganisationen har rätt att begära förhandling med arbetsgivaren om det tilltänkta beslutet. En sådan begäran skall göras skyndsamt, dock senast inom fem arbetsdagar räknat från den dag då organisationen fick information om beslutet.

Om parterna inte enas vid en sådan förhandling eller om förhandlingen inte begärs inom angiven tid, får arbetsgivaren besluta i frågan.

Bestämmelserna i första – tredje styckena ersätter bestämmelserna om arbetsgivarens skyldighet enligt MBL i den utsträckning dessa är dispositiva.

Protokollsanteckning:

De centrala parterna är ense om att följa tillämpningen av bestämmelserna i 2 b § och på någon parts begäran uppta överläggningar om tillämpningen.

Pensionsförmånerna

3 §

Pensionsförmånerna enligt planen utgörs av

- ålderspension 15–19 §§,
- kompletterande ålderspension 20–22 §§,
- sjukpension 23–25 §§,
- kompletterande delpension 26–29 §§,
- efterlevandepension 30–33 §§,

- kompletterande efterlevandepension 34–38 §§,
- livränta 39–42 §§,
- fribrev för kompletterande ålderspension 43 §.

Finansiering

4 §

Pensionsförmånerna finansieras av arbetsgivaren enligt särskilda regler.

Den kompletterande ålderspensionen finansieras genom att försäkring tecknas i Försäkringsföreningen för det Statliga Området (FSO).

Affärsverk avgör om det skall teckna försäkring i FSO för den kompletterande ålderspensionen, eller om denna skall skuldföras. Vid skuldföring skall pensioner m.m. utbetalas och skuldföring ske enligt FSO:s grunder.

2 kap. Pensionsålder och avgångsskyldighet

5 §

Pensionsåldern är 65 år och uppnås vid utgången av kalendermånaden före den då arbetstagaren uppnår denna ålder.

Pensionsåldern för flygledare är 60 år och uppnås vid utgången av den kalendermånad då arbetstagaren uppnår denna ålder.

6 §

En arbetstagare är skyldig att avgå vid pensionsåldern. Om arbetsgivaren medger det får arbetstagaren kvarstå efter pensionsåldern.

Anteckning:

Parterna förutsätter att arbetsgivaren har en positiv syn på arbetstagarens intresse av att kvarstå i anställningen.

3 kap. Pensionsgrundande lön och pensionsunderlag

Pensionsgrundande lön

7 §

I den pensionsgrundande lönen ingår följande

1. arbetstagarens fasta lön eller motsvarande, oavsett om den har betalats ut eller inte,
2. andra kontanta avlöningsförmåner i anställningen¹⁾ som har utbetalats till arbetstagaren, dock inte övertidsersättning eller kostnadsersättningar (skattefria eller skattepliktiga) samt
3. naturaförmåner i form av kost eller bostad, värderade enligt tillämplig skattetabell.

Den pensionsgrundande lönen beräknas för helt kalenderår och begränsas till högst 30 gånger det förhöjda prisbasbeloppet²⁾ enligt lagen om allmän försäkring (AFL).

1) Häri ingår inte ersättningar som ersätter arbetstagarens fasta lön vid t.ex. sjukdom eller föräldraledighet, inte heller sådana ersättningar som ryms inom ramen för arbetstagarens fasta lön, t.ex. mertidstillägg vid partiell tjänstledighet.

2) Se [bilaga 2](#)

8 §

För tid då en arbetstagare har haft delpensionsförmån uppräknas den pensionsgrundande lönen till vad som skulle ha gällt vid oförändrad sysselsättningsgrad.

Om arbetstagaren i samband med delpensionering måste byta till en annan befattning med lägre lön skall pensionsunderlag enligt 9 § fastställas som om arbetstagaren hade avgått med ålderspension vid delpensionstillfället.

Pensionsunderlag**9 §¹⁾**

Pensionsunderlag beräknas med utgångspunkt från den pensionsgrundande lönen för de fem kalenderåren närmast före avgångsåret. Vid beräkning av tillfällig sjukpension enligt 24 § räknas de fem kalenderåren närmast före pensionsåret.

Vid beräkning av pensionsunderlaget beaktas även pensionsgrundande lön i tidigare anställning i den mån lönen avser tid som tillgodoräknas enligt 12 §. Vid pensionsavgång senare än vid pensionsåldern räknas de fem kalenderåren närmast före det år då arbetstagaren uppnår pensionsåldern.

Den pensionsgrundande lönen för de fyra första kalenderåren i femårsperioden räknas med hjälp av prisbasbeloppet²⁾ om till nivån för det sista året före avgångsåret, dock senast året före det år då arbetstagaren uppnår pensionsåldern.

Pensionsunderlaget utgör medeltalet av de enligt tredje stycket beräknade beloppen.

1) För beräkning av pensionsunderlag för distriktsveterinärer, se förhandlingsprotokoll 1997-02-10.

2) Se bilaga 2

10 §

Kan en arbetstagare inte tillgodoräkna pensionsgrundande lön för samtliga i femårsperioden ingående kalenderår utgör pensionsunderlaget medeltalet av beloppen för de hela kalenderår som kan tillgodoräknas arbetstagaren eller om endast ett helt kalenderår kan tillgodoräknas, beloppet för det året.

Kan inte något helt kalenderår tillgodoräknas skall pensionsunderlaget utgöra det på hela kalendermånader grundade genomsnittsbeloppet multiplicerat med 12.

4 kap. Pensionsgrundande tjänstetid och tjänstetidsfaktor

Pensionsgrundande tjänstetid

11 § 1)

Som pensionsgrundande tjänstetid tillgodoräknas en arbetstagare tid då denna pensionsplan har gällt för honom dock tidigast fr.o.m. kalendermånaden efter den då han fyller 28 år och längst t.o.m. kalendermånaden före den månad då arbetstagaren fyller 65 år.

Som pensionsgrundande tjänstetid tillgodoräknas även tid inom tillämpningsområde för andra statliga pensionsbestämmelser och för pensionsbestämmelser för arbetstagare hos allmän försäkringskassa.

Som pensionsgrundande tjänstetid räknas, med undantag för vad som nedan anges, ledighet utan lön som varar högst åtta månader. Ledighet för längre tid till följd av sjukdom, olycksfall eller

1) Beträffande arbetstagare med tidsbegränsad anställning, se 4 § förhandlingsprotokoll 1998-11-05.

arbetskada skall dock räknas som pensionsgrundande tjänstetid, likaså ledighet för vilken havandeskapspenning eller föräldrapenningförmån utgetts.

Som pensionsgrundande tjänstetid räknas inte tid för sammanhängande hel ledighet utan lön för att inneha annan anställning med tjänstepensionsrätt.

12 §

Som pensionsgrundande tjänstetid tillgodoräknas en arbetstagare tid som han har tillgodoräknats i sådan tidigare anställning med statlig, kommunal eller annan pensionsrätt som anges i bilaga 3.

Som pensionsgrundande tjänstetid tillgodoräknas även tid i en tidigare anställning i den mån tiden har tillgodoräknats arbetstagaren för en pensionsförmån enligt

1. ITP-planen,
2. STP-planen eller
3. en annan pensionsplan som är likvärdig med planen enligt detta avtal.

Tid enligt STP-planen tillgodoräknas en arbetstagare även om han inte har rätt till en pensionsförmån enligt den planen. Som villkor gäller dock att han intjänat minst tre STP-år. Tiden tillgodoräknas för ålderspension tidigast fr.o.m. den kalendermånad arbetstagaren fyller 65 år.

Den pensionsrätt som en arbetstagare har tjänat in i den tidigare anställningen skall räknas in i den pensionsrätt han intjänar enligt denna plan.

13 §

För ålderspension som följer på sjukpension och för kompletterande efterlevandepension efter en arbetstagare som avlider till-

godoräknas som pensionsgrundande tjänstetid även tiden från avgången respektive dödsfallet till pensionsåldern.

Tjänstetidsfaktor

14 §

För hel pension erfordras att den pensionsgrundande tjänstetiden är minst 30 år.

Tjänstetidsfaktorn utgör förhållandet mellan arbetstagarens pensionsgrundande tjänstetid, beräknad i hela och påbörjade månader, och talet 360, dock högst talet 1.

5 kap. Ålderspension

Villkor

15 §

En arbetstagare har rätt till ålderspension vid pensionsåldern eller vid den senare tidpunkt då arbetstagaren avgår från sin anställning.

Ålderspension utges fr.o.m. den månad arbetstagaren fyller 65 år t.o.m. den månad då arbetstagaren avlidit.

En arbetstagare som avgår före pensionsåldern, dock tidigast vid utgången av månaden före den månad då han fyller 60 år, har rätt att ta ut ålderspensionen från dagen efter avgångsdagen (förtida uttag).

Om arbetstagaren tar ut endast kompletterande ålderspension enligt 20 § från dagen efter avgångsdagen har han oaktat bestämmelserna i 39 § rätt till ålderspension enligt detta avtal.

En arbetstagare som kvarstår i anställningen efter pensionsåldern har rätt att skjuta upp uttaget av ålderspensionen, dock längst till avgångstidpunkten (uppskjutet uttag).

Vid förtida uttag och uppskjutet uttag av ålderspension minskas respektive ökas pensionen enligt 16 och 17 §§.

Förtida eller uppskjutet uttag skall ske vid ett månadsskifte.

Ålderspensionens storlek fr.o.m. 65 år

16 §

Ålderspension under tid fr.o.m. den månad arbetstagaren fyller 65 år beräknas enligt nedanstående tabell och multipliceras med tjänstetidsfaktorn.

Om förtida uttag har gjorts skall pensionen minskas för varje kalendermånad från den månad uttaget sker till 65-års månaden med de procenttal som följer av tabellen. Om uppskjutet uttag görs skall pensionen ökas för varje kalendermånad från 65-års månaden till den månad uttaget sker med det procenttal som följer av tabellen.

Pensionsunderlag uttryckt i antal förhöjda pris- basbelopp ¹⁾	Pensionsnivå i %	Minskning i % vid för- tida uttag	Ökning i % vid upp- skjutet ut- tag
- 7,5	10,0	2,6	0,4
7,5 - 20	65,0	0,4	0,4
20 - 30	32,5	0,4	0,4

1) Se bilaga 2.

Ålderspensionens storlek före 65 år

17 §

Ålderspension under tid före den månad arbetstagaren fyller 65 år beräknas enligt nedanstående tabell och multipliceras med tjänstetidsfaktorn.

Vid förtida uttag skall pensionen minskas för varje kalendermånad från den kalendermånad uttaget sker till 65-års månaden med det procenttal som följer av tabellen.

Pensionsunderlag uttryckt i antal förhöjda prisbasbelopp ¹⁾		Pensionsnivå i %	Minskning i % vid för- tida uttag
-	1	101,0	0,4
1	- 20	65,0	0,4
20	- 30	32,5	0,4

18 §

För anställda i säkerhetstjänst²⁾ skall ålderspensionen under tid före den månad då arbetstagaren fyller 65 år beräknas enligt nedanstående tabell och multipliceras med tjänstetidsfaktorn. Vid uttag senare än 60-års månaden skall pensionen ökas för varje hel månad som uttaget senarelagts med det procenttal som följer av tabellen.

Pensionsunderlag uttryckt i antal förhöj- da prisbasbelopp ¹⁾		Pensionsnivå i %	Ökning i % vid senarelagt uttag
-	20	65	0,261
20	- 30	32,5	0,261

1) Se bilaga 2.

2) Se 5 § förhandlingsprotokoll 1991-03-15.

Samordning

19 §

Ålderspension som inte är minskad på grund av förtida uttag skall under tid före den kalendermånad då arbetstagaren fyller 65 år minskas med sådan ersättning enligt AFL eller annan författning som avser samma inkomstbortfall. Om samordningen sker med förtidspension enligt AFL skall ålderspensionen dock inte minskas med större belopp än att den sammanlagda ersättningen blir lika stor som om arbetstagaren hade beviljats sjukpension enligt 23 §.

6 kap. Kompletterande ålderspension

Villkor

20 §

En arbetstagare har rätt till kompletterande ålderspension från dagen efter avgångsdagen, dock tidigast vid utgången av den månad då han fyller 60 år. Pensionen kan tas ut antingen som en livsvarig eller temporär pension.

Kompletterande ålderspensionens storlek

21 §

En arbetstagare tillgodoräknas fortlöpande en avgift beräknad på utbetald lön¹⁾. Tillgodoräknande sker fr.o.m. kalendermånaden efter den då han fyller 28 år och längst t.o.m. kalendermånaden före den månad då arbetstagaren uppnår pensionsåldern, dock tidigast fr.o.m. den 1 januari 1991.

1) Se bilaga 4.

I den utbetalda lön som utgör underlag för avgiften skall inte ingå kostnadsersättningar eller övertidsersättning enligt 7 § första stycket punkt 2.

Avgift tillgodoräknas vid följande ledigheter:

- Ledighet till följd av sjukdom efter det att sjuklöneperioden enligt lagen (1991:1047) om sjuklön har upphört.
- Föräldraledighet, dock längst under 12 månader.
- Ledighet med delpension.

Avgiften beräknas på den fasta lönen enligt 7 § första stycket punkt 1. Vid ledighet med delpension kan avgiften alternativt beräknas på utbetald lön enligt huvudregeln.

Avgift tillgodoräknas även för

- tid under vilken sjukpension utbetalas
- tid under vilken pensionsersättning enligt trygghetsavtalet utbetalas.

Avgiften beräknas på pensionsunderlaget enligt 9 §.

Storleken av den kompletterande ålderspensionen är beroende av

- värdet av de tillgodoräknade avgifterna
- arbetstagarens ålder när den kompletterande pensionen börjar utbetalas
- arbetstagarens val mellan livsvarig och temporär pension
-
- vid temporär pension den tid under vilken pension längst skall utbetalas.

22 §

Utöver den avgift som arbetstagaren tillgodoräknas enligt 21 § får arbetsgivaren avsätta ytterligare avgifter. Förutsättningen härför är att arbetsgivaren och de lokala arbetstagarorganisationerna i ett lokalt kollektivavtal¹⁾ har enats om att ett avstående från lön eller motsvarande förmån i stället skall tillgodoräknas arbetstagaren i form av en extra avgift till den kompletterande ålderspensionen.

Den extra avgiften kan tillgodoräknas fortlöpande fr.o.m. kalendermånaden efter den då arbetstagaren fyller 28 år och längst t.o.m. kalendermånaden före den månad då han uppnår pensionsåldern. Avgiften beräknas på arbetstagarens fasta lön enligt 7 § första stycket punkt 1.

Den extra avgiften kan också tillgodoräknas som en fortlöpande avgift uttryckt i kronor eller i form av ett engångsbelopp. Avgift i form av ett engångsbelopp skall gälla redan intjänade förmåner.

Arbetstagaren tillgodoräknas inte avgift för tid med ledighet som varat mer än åtta månader om inte arbetstagaren är ledig till följd av sjukdom.

7 kap. Sjukpension

Villkor

23 §

En arbetstagare som har beviljats hel förtidspension enligt AFL får vid entledigande sjukpension. Sjukpension utges t.o.m. månaden före den då arbetstagaren får ålderspension eller t.o.m. den månad dessförinnan då arbetstagaren avlider.

1) Beträffande förutsättningar för det lokala kollektivavtalet, se 2 § förhandlingsprotokoll 1998-11-05.

Om förutsättningarna för rätt till sjukpension inte längre är uppfyllda kan arbetsgivaren besluta om att sjukpension inte längre skall utges eller att den på arbetstagarens begäran skall bytas ut mot rätt till livränta.

23 a §

En arbetstagare vars arbetsförmåga i anställningen är nedsatt på grund av sjukdom har rätt till tillfällig sjukpension om han har beviljats sjukbidrag eller förtidspension enligt AFL. Tillfällig sjukpension utges fr.o.m. den månad försäkringskassan har fattat beslut om sjukbidrag eller förtidspension eller om beslutet gäller från en senare tidpunkt fr.o.m. denna senare tidpunkt. Tillfällig sjukpension utges så länge arbetstagaren uppbär sjukbidrag eller förtidspension, dock längst till dess anställningen upphör.

Tillfällig sjukpension utges dock inte för tid som arbetstagaren har sjukavdrag enligt avtal.

Sjukpensionens storlek

24 §

Sjukpensionen och den tillfälliga sjukpensionen utgörs av följande procent av pensionsunderlaget oavsett tjänstetidsfaktorn.

Pensionsunderlag uttryckt i antal förhöjda prisbasbelopp ¹⁾	Pensionsnivå i %
- 7,5	21
7,5 - 20	81
20 - 30	40,5

Om sjukbidrag eller förtidspension beviljats som en partiell förmån utges tillfällig sjukpension i proportion till den partiella förmånen.

1) Se bilaga 2.

Samordning

25 §

Sjukpension enligt 23 eller 23 a §§ skall på lönedel upp till 7,5 prisbasbelopp¹⁾ minskas med livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring (LAF) eller lagen (1954:243) om yrkeskadeförsäkring (YFL).

8 kap. Kompletterande delpension

Villkor

26 §

En arbetstagare som vid tidpunkten för arbetstidsminskning för delpension har ett pensionsunderlag, beräknat enligt 27 §, som överstiger 7,5 prisbasbelopp¹⁾ har rätt till kompletterande delpension.

Som särskilda villkor gäller

1. att arbetstagaren antingen får delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring eller skulle ha fått sådan delpension vid ett bortseende från den begränsning som följer av 12 § andra stycket nämnda lag samt
2. att arbetstagaren, med avseende på tid före arbetstidsminskningen och fr.o.m. det kalenderår då han fyllde 45 år, haft pensionsrätt enligt denna plan eller enligt sådana pensionsbestämmelser som anges i 12 § denna plan under sammanlagt minst 120 månader.

¹⁾ Se bilaga 2.

Rätt till kompletterande delpension finns endast under tid då arbetstagaren samtidigt har anställning inom planens tillämpningsområde och uppfyller något av villkoren i punkten 1 ovan.

Kompletterande delpensionens storlek

27 §

Kompletterande delpension bestäms med utgångspunkt från ett delpensionsunderlag enligt följande.

Utgångspunkt för beräkningen utgörs av skillnaden mellan arbetstagarens pensionsunderlag vid arbetstidsminskningen, beräknat enligt 9–10 §§ och omräknat till nivån för delpensionsåret med hjälp av prisbasbeloppet¹⁾, och den pensionsgrundande lönen efter arbetstidsminskningen. Vid beräkningen bortses från en minskning av arbetstiden som överstiger 10 timmar per arbetsvecka. Den del av skillnaden som avser inkomstbortfall som överstiger 7,5 prisbasbelopp¹⁾ och således inte grundar rätt till delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring utgör delpensionsunderlaget.

28 §

Kompletterande delpension utgörs av följande procent av delpensionsunderlaget.

Pensionsunderlag uttryckt i antal prisbas- belopp och förhöjda prisbasbelopp ¹⁾	Pensionsnivå i %
- 7,5	-
7,5 - 20 ²⁾	55,0
20 - 30 ²⁾	27,5

1) Se bilaga 2.

2) Förhöjda prisbasbelopp.

Omprövning

29 §

Beslut om kompletterande delpension skall omprövas av arbetsgivaren om ändring av betydelse har skett av de förhållanden som låg till grund för beslutet. En arbetstagare är skyldig att underrätta arbetsgivaren om sådan ändring.

9 kap. Efterlevandepension

Villkor

30 §

Efterlevandepension utges efter en arbetstagare som vid dödsfallet omfattades av planen eller som då hade ålders- eller sjukpension enligt planen eller ersättning enligt 14 eller 15 §§ trygghetsavtalet.

Efterlevandepension utges till en efterlevande make, som stadigvarande sammanbodde med arbetstagaren vid dennes död, samt till arvsberättigat barn. Med efterlevande make jämställs i detta kapitel efterlevande registrerad partner.

Med efterlevande make jämställs i detta kapitel den som, utan att vara gift, stadigvarande sammanbodde med en ogift arbetstagare vid dennes död och som tidigare varit gift med eller har eller har haft eller vid dödsfallet väntade barn med arbetstagaren.

31 §

Rätten till efterlevandepension upphör

1. för efterlevande make (motsvarande): vid ingående av äktenskap (registrerat partnerskap) samt
2. för barn: vid fyllda 20 år.

32 §

Efterlevandepension utges under fem år fr.o.m. månaden efter dödsfallet, dock längst till utgången av den månad då arbetstagaren skulle ha fyllt 70 år eller om arbetstagaren avgått med ålderspension efter fyllda 65 år längst under fem år räknat från avgången. Om rätten till efterlevandepension upphört enligt 31 § eller den berättigade avlidit, utges pensionen till utgången av den månad då detta inträffat.

Efterlevandepensionens storlek**33 §**

Efterlevandepension för en efterlevande utgör för år räknat ett belopp motsvarande 1,2 prisbasbelopp¹⁾). För varje berättigad därutöver utges ett belopp motsvarande 0,5 prisbasbelopp¹⁾).

Av belopp som är gemensamt för en efterlevande make och barn utges ett prisbasbelopp¹⁾ till maken. Belopp som är gemensamt för barn delas lika mellan dem.

**10 kap. Kompletterande
efterlevandepension****Villkor****34 §**

Kompletterande efterlevandepension utges efter en arbetstagare som vid dödsfallet omfattades av planen eller som då hade ålders- eller sjukpension enligt planen eller ersättning enligt 14 och 15 §§ trygghetsavtalet.

1) Se bilaga 2.

Som villkor gäller att arbetstagarens pensionsunderlag, beräknat enligt 9–10 §§, överstiger 7,5 gånger det förhöjda prisbasbeloppet¹⁾.

Kompletterande efterlevandepension utges till en efterlevande make, som stadigvarande sammanbodde med arbetstagaren vid dennes död, samt till arvsberättigat barn. Med efterlevande make jämställs i detta kapitel efterlevande registrerad partner.

Med efterlevande make jämställs i detta kapitel den som, utan att vara gift, stadigvarande sammanbodde med en ogift arbetstagarare vid dennes död och som tidigare varit gift med eller har eller har haft eller vid dödsfallet väntade barn med arbetstagaren.

Adoption grundar ej rätt till kompletterande efterlevandepension för barn och giftermål (registrering) grundar ej rätt till kompletterande efterlevandepension för vuxen efterlevande om adoptionen eller giftermålet (registreringen) ägt rum

1. efter det att arbetstagaren har fyllt 60 år, eller
2. när arbetstagarens arbetsförmåga var varaktigt nedsatt med minst 50 %, eller
3. när arbetstagaren led av sjukdom som inom sex månader efter adoptionen eller giftermålet (registreringen) ledde till arbetstagarens död.

35 §

Rätten till kompletterande efterlevandepension upphör

1. för efterlevande make (motsvarande): vid ingående av äktenskap (registrerat partnerskap) samt
2. för barn: vid fyllda 20 år.

1) Se bilaga 2.

Om ett barn när det fyller 20 år är fullständigt och varaktigt arbetsoförmöget har barnet rätt till kompletterande efterlevandepension så länge detta förhållande består.

36 §

Kompletterande efterlevandepension utges fr.o.m. månaden efter dödsfallet till utgången av den månad då rätten upphört enligt 35 § eller den berättigade avlidit.

Kompletterande efterlevandepensionens storlek

37 §

Kompletterande efterlevandepension bestäms med utgångspunkt från ett normalbelopp enligt följande.

Normalbeloppet utgörs av följande procent av pensionsunderlaget:

Pensionsunderlag uttryckt i antal förhöjda prisbasbelopp ¹⁾	Pensionsnivå i %
- - 7,5	-
7,5 - 20	32,5
20 - 30	16,25

38 §

Kompletterande efterlevandepension utges med följande procent av normalbeloppet:

Make och barn	% av normalbeloppet
Enbart make	100
Make och 1 barn (gemensamt belopp)	130
Make och 2 barn eller fler (gemensamt belopp)	150+
för varje barn utöver 2	10

¹⁾ Se bilaga 2.

Enbart barn	% av normalbeloppet
1 barn	75
2 barn (gemensamt belopp)	110
3 barn (gemensamt belopp)	135
4 barn eller fler (gemensamt belopp)	150+
för varje barn utöver 4	10

Av belopp som är gemensamt för efterlevande make och barn utges till maken ett belopp motsvarande 75 % av normalbeloppet. Belopp som är gemensamt för barn delas lika mellan dem.

Den kompletterande efterlevandepensionens belopp skall multipliceras med tjänstetidsfaktorn enligt 14 §. Som pensionsgrundande tjänstetid skall därvid endast tillgodoräknas tid som arbetstagaren har intjänat inom planens eller annat tillämpningsområde som avses i 11 §.

11 kap. Livränta

Egenlivränta

39 §

En arbetstagare har rätt till egenlivränta om han avgår från sin anställning tidigast vid utgången av den månad han fyller 31 år och då har intjänat minst tre års pensionsgrundande tjänstetid. En arbetstagare som har fått sjukpension eller har gjort förtida uttag av ålderspension har dock inte rätt till egenlivränta. Om arbetstagaren efter avgången får pensionsrätt i en sådan anställning som anges i bilaga 3 upphör rätten till livränta om den pensionsgrundande tjänstetid som tillgodoräknats enligt denna plan, får tillgodoräknas för pensionsförmån i den nya anställningen.

40 §

Egenlivränta utges fr.o.m. den månad arbetstagaren fyller 65 år t.o.m. den månad då arbetstagaren avlidit.

Egenlivräntans storlek

41 §

Vid beräkning av egenlivränta skall gälla följande särskilda grunder:

1. egenlivränta utgörs av följande procent av pensionsunderlaget:

Pensionsunderlag uttryckt i antal förhöjda prisbasbelopp ¹⁾	Livräntenivå i %
– 7,5	9,5
7,5 – 20	61,5
20 – 30	30,75

2. tjänstetidsfaktorn skall utgöra förhållandet mellan den pensionsgrundande tjänstetid arbetstagaren har intjänat inom planens eller annat tillämpningsområde som avses i 11 § och denna tid utökad med den tid som vid avgången återstår till den månad arbetstagaren fyller 65 år, dock lägst talet 360, allt beräknat i hela månader.

Om arbetstagaren avgår senare än nio månader före pensionsåldern skall tjänstetidsfaktorn beräknas som om han avgått med ålderspension.

Kompletterande efterlevandelivränta

42 §

Kompletterande efterlevandelivränta utges under de förutsättningar och enligt de beräkningsgrunder som anges i 34–39 §§. Vid beräkningen skall dock gälla följande särskilda grunder:

1) Se bilaga 2.

1. Normalbeloppet utgörs – i stället för vad som anges i 37 § andra stycket - av följande procent av pensionsunderlaget:

Pensionsunderlag uttryckt i antal förhöjda prisbasbelopp ¹⁾	Livräntenivå i %
-	- 7,5
7,5	- 20
20	- 30

2. Det som sägs i 41 § punkt 2 skall ha motsvarande tillämpning.

12 kap. Fribrev

Fribrev för kompletterande ålderspension

43 §

Om en arbetstagare avgår från sin anställning efter 28 års ålder utan rätt till ålderspension har han rätt till fribrev på den för kompletterande ålderspension enligt 21 och 22 §§ intjänade pensionsrätten.

13 kap. Värdesäkring

44 §

Ålderspension, sjukpension och kompletterande efterlevandepension värdesäkras genom anknytning till det prisbasbelopp¹⁾ som den pensionsgrundande lönen har uppräknats till. Livränta värdesäkras genom anknytning till prisbasbeloppet¹⁾ för året före det då livräntan börjar utges. Kompletterande delpension värde-

¹⁾ Se bilaga 2.

säkras genom anknytning till prisbasbeloppet¹⁾ för det år då del-pensionen börjar utges.

14 kap. Förmånligare villkor

45 §

Arbetsgivaren kan när särskilda skäl föreligger medge förmånli-gare villkor än vad som framgår av planen.

15 kap. Utbetalning av pensionsförmåner m.m.

46 §

För utbetalning av pensionsförmåner m.m. gäller de bestämmel-ser som anges i bilaga 5.

16 kap. Efterskydd

47 §

Om en arbetstagare avgår från sin anställning gäller planen be-träffande sjukdomsfall och dödsfall ytterligare tre månader efter avgången. Detta gäller dock inte för en arbetstagare som erhållit annan anställning med tjänstepensionsrätt.

För en arbetstagare, som efter uppsägning på grund av arbets-brist avgått från anställningen och som fyllt 60 år och som står till arbetsmarknadens förfogande, gäller planen beträffande efter-levandepension enligt 9 kap, så länge han kvarstår som arbets-sökande hos arbetsförmedlingen. En tillfällig anställning utan tjänstepensionsrätt under denna period påverkar inte arbetstaga-rens rätt till efterskydd i denna del.

1) Se bilaga 2.

Övergångsbestämmelser till pensionsplanen

1. Pensionsålder

Den som är anställd 1991-04-01 och som 1991-12-31 fyllt 28 år och som i sin anställning (ej "bottentjänst") enligt det tidigare pensionsavtalet hade lägre pensioneringsperiod eller pensionsålder än 65 år och hos samma myndighet eller motsvarande fortsätter sådan anställning har rätt att avgå med ålderspension vid den tidigare pensioneringsperiodens nedre gräns eller den lägre pensionsåldern.

Pensionen skall beräknas utan minskning för förtida uttag enligt tabellerna i 16 och 18 §§. Ökning av ålderspension enligt 18 § får dock beräknas högst till ett belopp som motsvarar 80 % av arbetstagarens slutlön.

En arbetstagare med lägre pensionsålder än 60 år får behålla tjänsteåldern 25 år.

Anteckning:

Parterna är ense om att en arbetstagare som förflyttas eller på grund av omorganisation eller liknande byter anställning skall ha rätt att avgå med ålderspension enligt den tidigare pensioneringsperiodens nedre gräns eller pensionsåldern.

Detta gäller inte om arbetstagaren i samband med en sådan situation genom utbildning eller utveckling på annat sätt erhåller en högre befattning.

2. 65 års ålder före 1 februari 1992

Den som fyller 65 år före den 1 februari 1992 har rätt att kvarstå i anställningen i samma utsträckning som han hade rätt till enligt det tidigare pensionsavtalet. Den pensionsgrundande lönen beräknas som om han fyllt 65 år under år 1992.

3. Pensionsgrundande tjänstetid

En arbetstagare som 1991-12-31 kan tillgodoräkna sig tid före 28 års ålder enligt det tidigare pensionsavtalet skall bibehålla den tillgodoräknade tiden.

4. Uppskjutet eller senarelagt uttag

Ökning av ålderspensionens belopp vid uppskjutet eller senarelagt uttag skall beräknas tidigast fr.o.m. den 1 januari 1992.

5. Frånskilda änkor med underhållsbidrag

Bestämmelserna om frånskild hustrus rätt till familjepension i det tidigare pensionsavtalets lydelse 1991-03-31 om fördelning av familjepensionen skall på motsvarande sätt gälla efterlevandepension och kompletterande efterlevandepension om följande villkor är uppfyllda:

- arbetstagaren omfattades av statens pensionsavtal
- 1991-03-31 och fortlöpande intill dödsfallet
- dom på äktenskapsskillnad har vunnit laga kraft före 1991-04-01.

6. Skälighetsfrågor

Har en arbetstagares sysselsättningsgrad ändrats under femårsperioden närmast före ikraftträdandet får pensionsberäkningen prövas i särskild ordning. Detta skall gälla pensionsfall som inträffar inom fem år efter ikraftträdandet.

Vidare skall de fall prövas där tjänstetidsfaktorn är större än ATP:s poängärfaktor och pensionen till följd av övergången från

brutto- till nettosystem blir väsentligt lägre än den annars skulle ha blivit.

Även i övrigt får pensionsfall prövas där övergången till ett nytt pensionsavtal får orimliga konsekvenser för pensionstagaren. Detta skall gälla pensionsfall som inträffar inom fem år efter ikraftträdandet.

Ovan angivna fall skall prövas i en särskild nämnd¹⁾.

¹⁾ Se 1 § förordning (1988:247) med instruktion för Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd i lydelse enligt SFS 1997:130.

Bilaga 1

Icke-statligt anställda som har statlig pensionsrätt enligt PA-91

Arbetstagare hos nedan angivna arbetsgivare¹⁾ har statlig pensionsrätt enligt PA-91 (se 1 §):

Ericastiftelsen

Hjälpmedelsinstitutet

Stiftelsen Nordiska muséet

Stiftelsen Tekniska muséet

Stiftelsen WHO

Stockholms International Peace Research Institute (SIPRI)

Svenska språknämnden

Sveriges civilförsvarsförbund

¹⁾ Arbetsgivare den 12 maj 2000.

Bilaga 2

Basbeloppets storlek sedan 1990 (prisbasbelopp fr.o.m. 1999)

<u>År</u>	<u>Basbelopp</u>	<u>Förhöjt basbelopp</u>	<u>Enligt SFS</u>
1990	29 700		1989:1042
1991	32 200		1990:1082
1992	33 700		1991:1518
1993	34 400		1992:1089
1994	35 200		1993:1341
1995	35 700	36 000 1)	1994:1967 1)
1996	36 200	36 800 1)	1995:1217 1)
1997	36 300	37 000	1996:879
1998	36 400	37 100	1997:678
<u>År</u>	<u>Prisbasbelopp</u>	<u>Förhöjt prisbasbelopp</u>	<u>Enligt SFS</u>
1999	36 400	37 200	1998:1184
2000	36 600	37 300	1999:725

1) Det förhöjda basbeloppet har framräknats av Riksförsäkringsverket. Förordningen anger endast basbeloppet.

Bilaga 3

Pensionsgrundande tjänstetid (se 12 §)

1. anställning med pensionsrätt enligt statliga pensionsbestämmelser
2. anställning med pensionsrätt enligt statliga pensionsordningar i Danmark, Finland och Norge enligt överenskommelse 1973-12-18
3. anställning med pensionsrätt hos allmän försäkringskassa efter 1962-06-30
4. anställning med pensionsrätt hos
 - kommun (primärkommun, landstingskommun, kommunalförbund, församling eller kyrklig samfällighet)
 - Svenska Kommunförbundet
 - Landstingsförbundet
 - Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund¹⁾
 - Kommunernas pensionsanstalt (KPA), gäller endast anställning som påbörjats senast 1994-09-30
 - Sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (SPRI), gäller endast anställning som påbörjats senast 1994-12-31
5. uppdrag som kommunal förtroendemän med pensionsrätt enligt pensionsreglementet för heltidssysselsatta kommunala förtroendemän.

¹⁾ Fr.o.m. den 1 juli 1999 Svenska kyrkans Församlingsförbund.

Bilaga 4

Avsättning till den kompletterande ålderspensionen (se 21§)

Utdrag ur Ramavtal 1993-95 Bilaga 2 Löner m.m. under avtalsperioden:

3. Avsättning till kompletteringspension 1995-04-01

Varje myndighet skall utöver vad tidigare avtalats¹⁾ från och med 1995-04-01 till den kompletterande ålderspensionen avsätta 0,2 % av lönesumman.

Anteckning

Den totala avsättningen till den kompletterande ålderspensionen uppgår från och med 1995-04-01 till 1,7 % av lönesumman.

1) Se 2 § förhandlingsprotokoll 1991-03-15.

Bilaga 5

Utbetalning av pensionsförmåner m.m. (se 46 §)

1 §

Angående påföljd i pensionshänseende för den som uppsåtligen framkallar en arbetstagares eller en förmånstagares arbetsförmåga eller död gäller vad som sägs i 18 och 19 §§ lagen (1927:77) om försäkringsavtal.

2 §

Vid samtidig rätt till mer än en tjänstepensionsförmån av samma slag skall, om pensionsförmånerna intjänats under samma tid, inte utges mer än vad som motsvarar den bästa av förmånerna, beräknad utan avkortning, om inte arbetsgivaren medger annat.

3 §

Utbetalning av pensionsförmåner sker månadsvis.

Förfallodag för utbetalning av förmåner är den första ordinarie utbetalningsdagen efter begynnelse-tidpunkten. Vid bestämmande av ränta enligt 4 § är dock tidigaste förfallodag första ordinarie utbetalningsdag efter det att tre månader förflutit från det att förmånstagaren i ansökan fullgjort sin uppgiftsskyldighet.

4 §

Om förmåner enligt denna plan vilka försenats och utbetalas i form av retroaktivt belopp sammanlagt uppgår till 5 procent av det vid utbetalningstillfället gällande prisbasbeloppet¹⁾ enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) skall förmånstagaren erhålla ränta.

1) Se bilaga 2.

Räntan beräknas under visst kalenderår enligt den räntefot som svarar mot det av Riksgäldskontoret¹⁾ för den 30 november året dessförinnan fastställda diskontot.

Räntan utges för tid från ingången av månaden efter den varunder förfallodagen inträffat till den dag då belopp är tillgängligt för lyftning av förmånstagaren.

Rätt till ränta föreligger inte

- om förseningen orsakats av förmånstagaren själv eller
- om förseningen beror på krigstillstånd, strejk eller lockout eller annan liknande omständighet utanför pensionsutbetalarens kontroll.

5 §

Pensionsförmån vars månadsbelopp uppgår till högst 2 promille av prisbasbeloppet²⁾ enligt AFL skall avlösas med ett försäkringstekniskt beräknat kapitalbelopp.

6 §

Har någon för samma tid fått pension enligt planen och sådan förmån på grund av socialförsäkring som enligt 19 eller 25 §§ planen skall föranleda avdrag från pension och har socialförsäkringsförmånen beviljats vid sådan tidpunkt att den inte kunnat beaktas vid bestämmandet av pensionen enligt planen skall det som härigenom har utbetalats för mycket anses utgöra förskott på socialförsäkringsförmånen.

1) Före den 1 juli 2000 Sveriges riksbank.

2) Se bilaga 2.

7 §

Har någon fått pensionsförmån obehörigen eller med för högt belopp och har han orsakat detta genom oriktiga uppgifter eller underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller på annat sätt eller har han i annat fall bort inse att utbetalningen var oriktig, skall han återbetala det som han fått för mycket. Arbetsgivaren får dock i särskilt fall helt eller delvis efterge återbetalningsskyldigheten.

8 §

I fall som avses i 6 § får arbetsgivaren för slutlig reglering av de sammanlagda förmånerna innehålla skäligt belopp av pensionsförmån enligt planen, om ej hinder möter till följd av lagen (1970:215) om arbetsgivares kvittningsrätt.

9 §

Arbetsgivaren meddelar närmare bestämmelser om handläggning av ärenden om förmåner enligt planen och om utbetalning av sådana förmåner.

Arbetsgivarnyckel till pensionsavtal (PA-91)

Arbetsgivarverket meddelar följande föreskrifter i anslutning till 2 a § PA-91.

Arbetsgivarverket erinrar om att föreskrifterna gäller endast om inte regeringen föreskriver något annat.

1. Befogenhet som tillkommer arbetsgivaren enligt 2 § punkt 3 och 6 § skall utövas av vederbörande anställningsmyndighet. En överordnad myndighet får dock bestämma att befogenheten i stället skall utövas av den överordnade myndigheten.
2. Befogenhet som tillkommer arbetsgivaren enligt 22 § skall utövas av en centralmyndighet. En centralmyndighet får besluta att arbetsgivarens befogenhet skall utövas av en underlydande myndighet (motsvarande). Denna myndighet får i sin tur besluta att befogenheten skall utövas av en myndighet (motsvarande) som lyder under denna.

Med *centralmyndighet* avses

- central förvaltningsmyndighet, central myndighet, chefsmyndighet, tillsynsmyndighet eller motsvarande, om inte något annat anges nedan,
- den myndighet som regeringen bestämmer beträffande Regeringskansliet, utrikesrepresentationen och kommittéerna,
- Rikspolisstyrelsen beträffande dels den lokala polisorganisationen och dels Statens kriminaltekniska laboratorium,
-
- universitet och högskola enligt bilaga 1 till högskoleförordningen (1993:100),

- styrelsen för respektive skola vid statens skolor för vuxna, styrelsen för sameskolan samt styrelsen för respektive resurscenter vid Ekeskolan, Åsbackaskolan, Hällsboskolan och Tomtebodaskolan,
 - i annat fall den myndighet (nämnd, styrelse etc.) som frågan närmast rör, men om myndigheten lyder under en annan myndighet avses den sistnämnda myndigheten.
3. Befogenhet som tillkommer arbetsgivaren enligt 23 och 29 §§ samt 2, 7, 8 och 9 §§ bilaga 5 skall utövas av Statens pensionsverk (SPV).
 4. Befogenhet som tillkommer arbetsgivaren enligt 45 § skall när det gäller ett affärsverk utövas av verket och i övrigt av Arbetsgivarverket.
 5. Med arbetsgivaren i 4 § avses vederbörande anställningsmyndighet.

ARBETSGIVARVERKET FÖRHANDLINGS-
 PROTOKOLL
 1991-03-15
 Dnr F 8903-0048-G X31.1

Parter:

Arbetsgivarsidan: Statens arbetsgivarverk

Arbetstagarsidan: SACO
 Statsanställdas Förbund
 TCO-OF/A
 TCO-OF/C
 TCO-OF/F

Ärende: Pensionsavtal

1 § Pensionsavtal

Parterna sluter pensionsavtal enligt **bilaga**¹⁾.

2 § Den kompletterande ålderspensionen

Parterna har i pensionsavtalet överenskommit om kompletterande ålderspension, som finansieras genom individuella avsättningar. Avsättningen uppgår f. n. till 1,50 % av lönesumman²⁾. Avsättningen är olika inom olika åldersgrupper.

Parterna är ense om att den kompletterande ålderspensionen skall kunna kompletteras genom egna insättningar. Detta kan

1) Bilagan är inarbetad i pensionsplanen.

2) Se även bilaga 4 till pensionsplanen.

t ex ske genom att arbetstagaren avstår från semesterdagar, utöver semesterlagens dagantal, eller genom egna inbetalningar till pensionsstiftelse eller motsvarande.

3 § Bildande av stiftelse eller motsvarande

Parterna är ense om att kapitalförvaltningen av medlen till den kompletterande ålderspensionen skall skötas av en särskild stiftelse eller motsvarande¹⁾. Stadgar etc. för denna överenskommes i särskild ordning. En sådan anordning skall kunna ta emot egeninbetalningar enligt 2 §. Den skall också möjliggöra att ålderspensionen kan ordnas genom ett system liknande FPG/PRI-systemet.

4 § Information om avtalsförsäkringar

Parterna är ense om att högst 0,01 % årligen av de medel som avsätts för den kompletterande ålderspensionen skall kunna användas för information om pensionsavtalet och övriga avtalsförsäkringar.

5 § Anställda i säkerhetstjänst²⁾

Anställd i säkerhetstjänst, som på grund av nedsatt arbetsförmåga ej anser sig kunna fullgöra tjänsten på ett tillfredsställande sätt, får efter prövning i varje särskilt fall en lägre pensionsålder, dock lägst 60 år. Läkarintyg erfordras inte.

6 § Yrkesofficerarnas pensionsvillkor

En utredning tillsätts om yrkesofficerares pensionsålder. Utredningen genomförs så att förhandlingar om nytt pensionsavtal för

1) Försäkringsföreningen för det Statliga Området (FSO), se förhandlingsprotokoll 1992-02-06.

2) Jfr 18 § pensionsplanen.

yrkesofficerare kan slutföras senast 1991-12-31. I avvaktan på sådant nytt pensionsavtal gäller nuvarande regler.

7 § Övergångsbestämmelser under 1990 och 1991

För arbetstagare som under år 1991 får pensionsersättning enligt 11 och 12 trygghetsavtalet skall egenpensionens tilläggsbelopp 3,1 % av basbeloppet utges fr.o.m. förmånens begynnelse-tidpunkt. Motsvarande gäller de som enligt tidigare regler beviljats årlig ersättning under 1991.

En arbetstagare som avgått med egenpension eller pensionsersättning (motsvarande) under 1990 eller 1991 är fr.o.m. 1992 garanterad en statlig kompletteringspension från 65 års ålder. Garantibeloppet skall vara 7 % av pensionens normalbelopp. Garantibeloppet inkluderar medförd pensionsrätt från annat pensionssystem.

8 § Begreppet anställning i övergångsbestämmelserna

Vid vissa verk och myndigheter förekommer att arbetsuppgifterna från tid till annan kan variera i samma anställning. För att undvika oklarheter har/kommer inom respektive sektor klarlagts/klarläggas i vilken omfattning detta förekommer, och upprättats/upprättas förteckning (motsvarande) över vilka arbetsuppgifter som anses ligga inom ramen för anställningen.

9 § Tillgodoräknande av tjänstetid för professorer

SAV förbinder sig att hos regeringen hemställa om att förordningen (1984:1043) om beräkning av pension vid ledighet för internationella uppdrag kompletteras i 2 § med en punkt av följande innebörd:

”Lärare/forskare vid högskola eller forskningsinstitut som är tjänstledig för att som universitetslärare eller motsvarande

tjänstgöra vid utländska lärosäten och forskningsinstitut eller motsvarande.”¹⁾

10 § Utsända inom UD

Parterna är ense om att ta upp till behandling de problem som kan uppstå för medföljande till utsända inom UD:s verksamhetsområde till följd av den nya efterlevandepensioneringen.

11 § Pensionsunderlag

Det nya pensionsavtalet innebär att pensionsunderlaget fastställs på ett nytt sätt. Parterna är ense om att under 1991 diskutera och komma överens om vilka särskilda regler som skall gälla beträffande säsongsanställda och distriktsveterinär²⁾.

12 § Nämnd för pensionsfrågor³⁾

Parterna enas om att föreslå regeringen att tillsätta en särskild nämnd för bedömning av olika frågor i anslutning till det nya avtalet. Nämnden skall bestå av tre ledamöter från vardera arbetsgivar- och arbetstagarparten.

Ersättare kan utses för ledamöterna.

Ledamöter och ersättare utses av regeringen på förslag av parterna.

Ärenden som behandlas i nämnden föredras av SPV.

Regler för nämndens verksamhet fastställs senare.

1) Se SFS 1991:1432.

2) Se förhandlingsprotokoll 1997-02-10.

3) Numera Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd.

13 § Redaktionella ändringar m.m.

Parterna är ense om att under avtalsperioden vidtaga erforderliga redaktionella kompletteringar och ändringar som kan bli erforderliga.

14 § Framtida utveckling av pensionsplanen

Parterna har inom ramen för nu befintligt löneutrymme tillskapat regler om kompletteringspension med individuell beräkning.

Parterna är ense om att i kommande avtalsrörelser överväga möjligheterna att öka den individuella avsättningen totalt eller för grupp mot avräkning av då befintligt löneutrymme.

Parterna är vidare ense om att de tekniska konstruktionerna i vissa delar kan behöva förändras om det blir aktuellt med ett annat finansieringssystem, t. ex. individuell premieberäkning.

Parterna har vidare diskuterat frågan om införandet av partiell sjukpension. Parterna är ense om att fortsätta dessa diskussioner under avtalsperioden.

15 § Förhandlingsordning

Förhandlingsordningen regleras enligt huvudavtalet.

Parterna är ense om att inrätta en pensionskiljenämnd som slutligt prövar rättstvister om pensionsavtalet. Närmare regler för denna utarbetas senare.

16 § Ikraftträdande och giltighetstid 1)

Avtalet gäller fr.o.m. 1991-01-01. Den nya planen träder i kraft fr.o.m. 1991-04-01 vad gäller efterlevandepensioneringen och

1) Se förhandlingsprotokoll 1996-01-15.

fr.o.m. 1992-01-01 i övriga delar. Dock gäller att möjligheten att göra förtida uttag av ålderspensionen träder i kraft 1993-01-01.

För dem som avgår med ålderspension, sjukpension, pensionsersättning eller motsvarande under 1991, gäller reglerna om familjepension i nuvarande avtal.
Avtalet gäller t.o.m. 1992-12-31.

Om inte avtalet sagts upp senast tre månader före det att giltighetstiden utlöper prolongeras det för ett år åt gången.

För att avtalet skall vara giltigt gentemot TCO-OF skall alla tre sektorerna inom TCO-OF ha godkänt avtalet utan reservation.

17 § Regeringens godkännande

Avtalet träffas under förutsättning av regeringens godkännande.

Stockholm den 15 mars 1991

Statens arbetsgivarverk SACO

Peter Stare Kjell Eriksson

Statsanställdas Förbund TCO-OF/A, TCO-OF/C, TCO-OF/F

Alf Karlsson Jack Elfving

ARBETSGIVARVERKET FÖRHANDLINGS-
PROTOKOLL
1992-02-06
Dnr 9202-0116-Av
X11.5

Parter:

Arbetsgivarsidan: Statens arbetsgivarverk

Arbetstagarsidan: SACO
Statsanställdas Förbund
TCO-OF/A
TCO-OF/C
TCO-OF/F

**Bildande av försäkringsförening m.m. samt avtal om
ändringar i pensionsavtalet PA-91**

1 § Ändringar i PA-91

Parterna enas om ändringar i PA-91 enligt bilaga 1¹⁾.

Protokollsanteckning 1

Parterna är ense om att senare, om erforderligt, utarbeta tillämpningsregler för säsonganställda.

Protokollsanteckning 2

Enligt 7 § förhandlingsprotokollet 1991-03-15 är en arbetstaga-
re som avgått med egenpension eller pensionsersättning under
1990 eller 1991 garanterad en statlig kompletteringspension
från 65 års ålder. Parterna är ense om att denna garanti även gäll-

1) Bilagan är inarbetad i pensionsplanen.

er arbetstagare som avgått med sådan pension under december 1989.

2 § Tjänstetidssamordning av kompletterande efterlevandepension

Parterna är ense om att under avtalsperioden närmare utreda förutsättningarna för tjänstetidssamordning med anställningstid utanför det statliga området av den kompletterande efterlevandepensionen.

I avvaktan härpå, dock senast till den 31 december 1993, får oaktat 38 § i PA-91 tjänstetidssamordning göras med motsvarande förmån inom andra likvärdiga pensionsplaner, i den mån tiden har tillgodoräknats arbetstagaren för en sådan förmån.

3 § Tillgodoräkning av lönetillägg från annan huvudman

Parterna konstaterar att vissa professorer, läkare m.fl. fått tillgodoräkna lönetillägg från annan huvudman än staten i den pensionsgrundande lönen enligt tidigare pensionsavtal. Parterna är ense om att hemställa hos regeringen om att denna fråga löses genom en särskild förordning¹⁾.

4 § Arbetstagare på reservstat²⁾

Arbetstagare på reservstat har även fortsättningsvis pensionsrätt enligt tidigare regler, och omfattas inte av PA-91.

1) Se SAVFS 1993:1 B 1 med senare förlängningar, se cirkulär 2000: A 1.

2) Jfr 1 § pensionsplanen.

5 § Bildande av försäkringsförening

Parterna är ense om att bilda en försäkringsförening, Försäkringsföreningen för det Statliga Området (FSO) med ändamål att ombesörja den avtalade kompletterande ålderspensionen. Parterna är vidare ense om att försäkringsföreningens stadgar enligt bilaga 2 ¹⁾ skall gälla för föreningen. Föreningen skall vara bildad senast den sista mars 1992. SAV och respektive huvudorganisation utser ledamöter i överstyrelsen för tid fram till första ordinarie stämma, som skall äga rum senast i juni 1992.

Protokollsanteckning 3

Försäkringsföreningens styrelse kan efter sitt bedömande inrätta ett placeringsråd.

6 § Avgift för den kompletterande ålderspensionen

Parterna konstaterar att den kompletterande ålderspensionen börjar intjänas 1 januari 1991 genom att arbetstagarna fortlöpande tillgodoräknas en avgift enligt avtalet.

Parterna är ense om att hänsyn skall tas härtill när avgifterna faktureras. Detta skall ske genom att beloppet uppräknas med ränta enligt gängse regler, beräknat efter diskontot denna dag. Motsvarande skall gälla för affärsverk som väljer att i stället för försäkring i FSO skuldföra den kompletterande ålderspensionen.

Parterna är ense om att, i avvaktan på att försäkringsföreningen bildas, uppdra åt Kammarkollegiet att fakturera premierna och att placera dessa med beaktande av de placeringsgrunder som föreskrivs i föreningens stadgar.

1) Ej återgiven här.

7 § Regeringens godkännande

Avtalet träffas under förutsättning av regeringens godkännande.

Vid protokollet

Margareta Sjöberg

Justerat

Peter Stare
Statens arbetsgivarverk

Ulla Bergstrand
Statsanställdas Förbund

Harald Mårtensson
SACO

Lars Bäcklin
TCO-OF/A, TCO-OF/C, TCO-OF/F

ARBETSGIVARVERKET FÖRHANDLINGS-
 PROTOKOLL
 1996-01-15
 Dnr F9501-0003-AvS
 111

Parter:

Arbetsgivarsidan: Arbetsgivarverket

Arbetstagarsidan: SACO-S
 SEKO
 TCO-OF:s förbundsområden inom det
 statliga förhandlingsområdet samman-
 tagna

Ärende: Överenskommelse om giltighetstid och
 uppsägningstid för PA-74 och PA-91

I ett förhandlingsprotokoll den 19 december 1995 har parterna varit överens om att särskilt överenskomma om uppsägningstid för pensionsavtalen PA-74 och PA-91.

Parterna överenskommer om, att det allmänna pensionsavtalet för statliga och vissa andra tjänstemän (PA-74) och pensionsavtalet (PA-91) skall gälla fr.o.m. den 1 juli 1995 t.o.m. den 31 mars 1998, om inte något annat anges i fråga om någon bestämmelse i respektive avtal.

Respektive avtal förlängs därefter med ett år i sänder, om det inte skriftligen har sagts upp senast tre månader före giltighetstidens utgång.

Vid protokollet

Inger Mattsson Kasserud

Arbetsgivarverket

SACO-S

Ulf Göransson

Kjell Eriksson

SEKO

TCO-OFs förbundsområden samman-
tagna

Sven-Olof Arbestål

Jack Elfving

Johan Tengblad

Christer Spjut

ARBETSGIVARVERKET

FÖRHANDLINGS-
PROTOKOLL

1996-12-30

Dnr 9612-0685-AV-41

Parter:

Arbetsgivarsidan: Arbetsgivarverket

Arbetstagarsidan: SACO-S
SEKO
TCO-OF/S, P och O sammantagna

Ärende: Sjukpension enligt PA-91 och PA-SPR

1 §

Parterna har enats om ändringar i bestämmelserna om sjukpension i PA-91 och PA-SPR. De nya bestämmelserna framgår av bilaga 1 och 2¹⁾.

2 §

Ändringarna gäller de arbetstagare som genom beslut av försäkringskassan den 1 januari 1997 eller senare beviljas hel eller partiell förmån i form av sjukbidrag eller förtidspension. Ändringarna gäller även de arbetstagare för vilka försäkringskassan fattar beslut den 1 januari 1997 eller senare om ändrad omfattning av en tidigare beviljad sådan förmån.

3 §

Äldre bestämmelser gäller för arbetstagare som genom beslut av försäkringskassan före den 1 januari 1997 beviljats sjukbidrag

1) Ändringarna i PA-91 är inarbetade i pensionsplanen.

eller förtidspension. Äldre bestämmelser gäller även för arbetstagare som genom beslut av försäkringskassan den 1 januari 1997 eller senare beviljats förlängning med oförändrad omfattning av en tidigare beviljad förmån. I detta sammanhang betraktas sjukbidrag och förtidspension som samma slags förmån. För arbetstagare som beviljas hel förtidspension och som får sjukpension enligt PA-SPR skall bestämmelserna i nuvarande PA-SPR gälla.

4 §

Parterna är ense om att en arbetstagare som har beviljats tillfällig sjukpension enligt PA-91 eller PA-SPR har sin anställning kvar i oförändrad omfattning.

5 §

Parterna är överens om att semesterlön för arbetstagare med partiellt sjukbidrag/partiell förtidspension skall beräknas med utgångspunkt från den lön som arbetstagaren har för sin partiella tjänstgöring. Bestämmelser om detta skall tas in i ALFA¹⁾ och motsvarande avtal.

6 §

Parterna är vidare överens om att i ALFA¹⁾ och motsvarande avtal begränsa en helt tjänstledig (ej sjukdom) arbetstagares rätt till ersättning för sjukvårdskostnader till de första trettio dagarna av tjänstledigheten.

Vid protokollet

1) Se cirkulär 1998:A 8.

Lars Lindholm

Justeras

Arbetsgivarverket

SACO-S

Margareta Sjöberg

Harald Mårtensson

TCO-OF/S, P och O sammantagna

SEKO

Lars Bäcklin

Sven-Olof Hellman

ARBETSGIVARVERKET FÖRHANDLINGS-
PROTOKOLL
1997-02-10
Dnr 9702-0086-AV-41

Parter:

Arbetsgivarsidan: Arbetsgivarverket

Arbetstagarsidan: SACO-S
SEKO
TCO-OF/S, P och O sammantagna

Ärende: Pensionsgrundande lön för distrikts-
veterinärer

1 §

Vid beräkning av pensionsunderlag för distriktsveterinärer har parterna enats om att vissa avvikelser från bestämmelserna i 7 § PA-91 fr.o.m. den 1 januari 1996 skall gälla enligt följande.

2 §

Vid beräkning av sjukpension enligt 23 § och tillfällig sjukpension enligt 23 a § skall pensionsunderlaget beräknas med utgångspunkt från den pensionsgrundande lönen för de två kalenderåren närmast före insjuknandeåret. Den pensionsgrundande lönen värdesäkras enligt samma princip som framgår av 9 § andra stycket.

3 §

Vid beräkning av ålderspension som följer på sjukpension eller tillfällig sjukpension skall pensionsunderlaget vara detsamma som vid beräkning av sjukpensionen.

4 §

För tid före den 1 januari 1996 avses med fast lön enligt 7 § punkt 1 jämförelselönen.

5 §

Parterna är ense om att varje sjukpensionsärende tills vidare skall underställas parterna före beslut.

Arbetsgivarverket

SACO-S

Margareta Sjöberg

Harald Mårtensson

SEKO

TCO-OF/S, P och O sam-
mantagna

Sven-Olof Hellman

Lars Bäcklin

ARBETSGIVARVERKET

FÖRHANDLINGS-
PROTOKOLL

1998-11-05

Dnr 9809-0576-RÄF-41

Parter:

Arbetsgivarsidan: Arbetsgivarverket

Arbetstagersidan: SACO-S
SEKO
OFR:s förbundsområden S, P och O
sammantagna

Ärende: Ändringar i PA-91

1 §

Parterna är överens om ändringar i PA-91 enligt bilaga¹⁾. Ändringarna i 2 § gäller fr.o.m. den 1 april 1998.

2 §

Parterna är vidare överens om att avsättningar till den s.k. kåpan extra är möjliga endast under förutsättning att det av det lokala kollektivavtalet enligt 22 § framgår vilka arbetstagare som omfattas av avtalet och hur avsättningen skall finansieras. Vidare skall det av det lokala avtalet framgå vilken giltighetstid det avtalet har.

3 §

Parterna kommer att följa utvecklingen på lokal nivå och är ense om att vid behov justera avtalsbestämmelserna.

1) Bilagan är inarbetad i pensionsplanen.

4 §

Parterna är överens om att vid tillämpningen av 11 § skall en arbetstagare med tidsbegränsad anställning få tillgodoräkna de sex första månaderna i anställningen som pensionsgrundande tid om anställningen varar längre än sex månader.

Arbetsgivarverket

OFR/S, P och O
sammantagna

Margareta Sjöberg

Lars Bäcklin

SACO-S

SEKO

Harald Mårtensson

Sven-Olof Hellman

ARBETSGIVARVERKET FÖRHANDLINGS-
PROTOKOLL
2000-10-06
Dnr 0008-0406-RÄF-65

Parter:

Arbetsgivarsidan: Arbetsgivarverket

Arbetstagarsidan: SACO-S
SEKO
OFR/S, P och O sammantagna

Ärende: Nyutgåva av pensionsavtalet PA-91

Parterna är ense om en ny utgåva av PA-91 enligt bilaga. Erforderliga uppdateringar har gjorts liksom vissa språkliga justeringar och förtydliganden samt vissa formella och andra redaktionella ändringar. Några materiella ändringar har inte gjorts.

Arbetsgivarverket SACO-S

Margareta Sjöberg Harald Mårtensson

SEKO OFR/S, P och O sammantagna

Sven-Olof Hellman Hans Gustrin